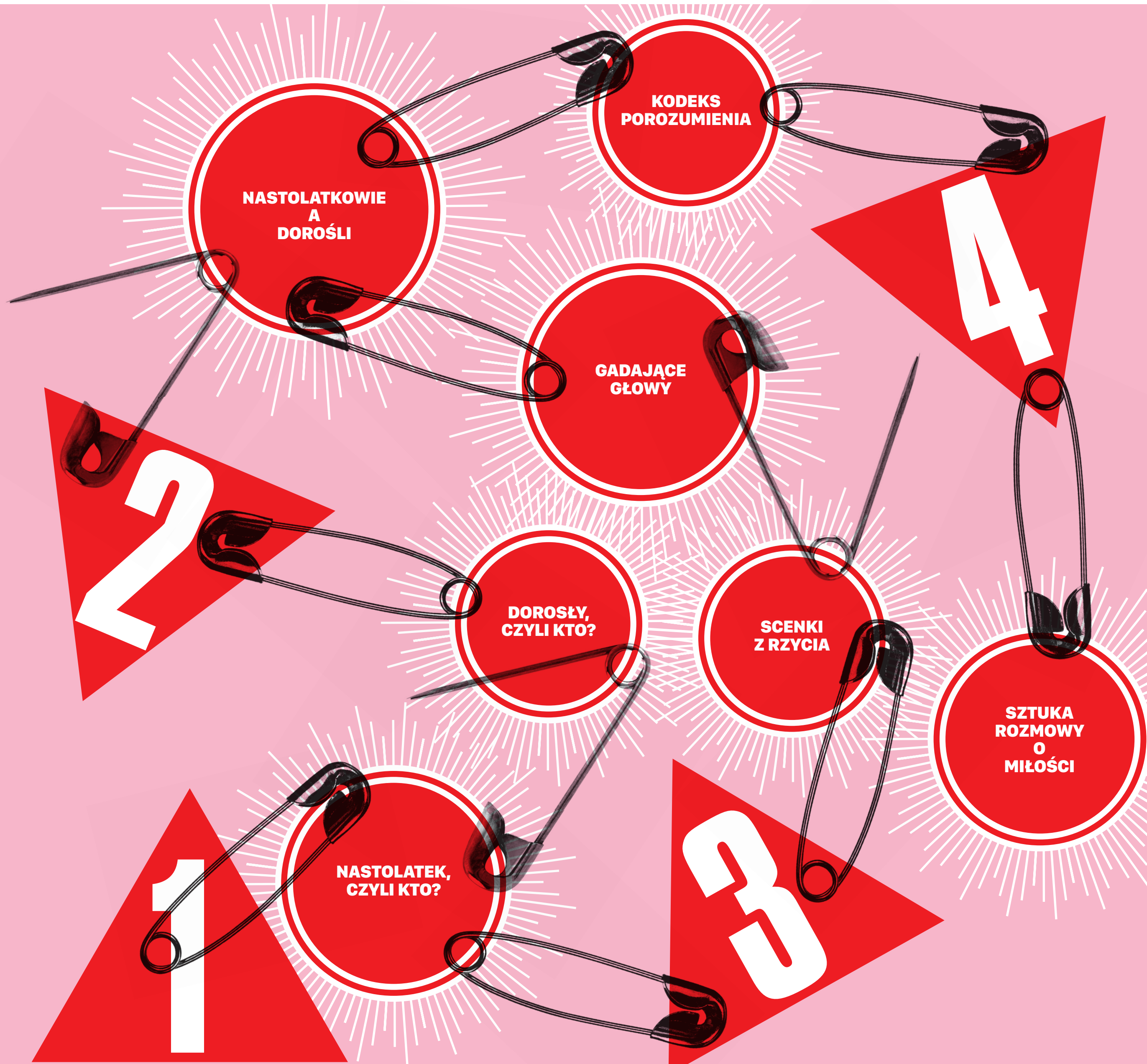

SEKRETNY DZIENNIK ADRIANA MOLE'A

LEGENDA MAPY

NASTOLATEK, CZYLI KTO?

W kilkuosobowych zespołach, na dużym kartonie i przy pomocy kolorowych gazet, kleju oraz nożyczek stwórzcie kolaż: obraz nastolatka/nastolatki. Skupcie się zarówno na cechach fizycznych, jak i psychicznych. Spróbujcie w kolażu pokazać jak nastolatki myślą, czym się interesują, co jest dla nich ważne... Po wykonaniu prac każda grupa przedstawia swoją pracę przed innymi grupami. Niech stanie się to okazją do wspólnej rozmowy o tym, jak widzicie nastoletniość, jak się w niej i z nią czujecie. Kim jest nastolatek? W jakim momencie życia się znajduje? Co go cieszy? Co martwi? Być może do takiej pracy i rozmowy uda się Wam zaprosić rodziców/dorosłych. Ustalcie ważne dla Was zasady, na przykład: „nie oceniamy swoich wypowiedzi”, „mówimy tylko w swoim imieniu, o własnych odczuciach”.

DOROSŁY, CZYLI KTO?

W parach bądź kilkuosobowych grupach spiszcie – w formie komiksowych chmurek – jakie komunikaty najczęściej słyszycie od rodziców/dorosłych. Niech będą to stwierdzenia, które często się powtarzają, są w jakiś sposób typowe, charakterystyczne. Mogą dotyczyć życia codziennego, relacji z innymi ludźmi, pracy... Przedstawcie na forum swoje obserwacje. Najlepiej naklejcie swoje zapiski na dużym kartonie – tak, by spisane frazy były widoczne dla wszystkich uczestników. Jakie wyobrażenie wylania się z tych notatek? Dlaczego powstaje taki, a nie inny obraz? Kim jest dorosły? W jakim momencie życia się znajduje? Co jest dla niego ważne? Być może uda się Wam zebrać wszystkie frazy i nadać im ciekawą formę: mogą one posłużyć do stworzenia tekstu piosenki (poszukajcie realizacji takich pomysłów w sieci, na przykład „Piosenki z tekstów mamy” Mateusza Ciawłowskiego) albo baśniowej opowieści o przykładowym tytule „Skąd się biorą dorośli?”.

NASTOLATKOWIE A DOROŚLI

Zanim przystąpicie do pracy indywidualnej, porozmawiajcie w grupie o tym, na czym polega dojrzwanie. Jak przy obserwacji tego procesu zachowują się dorośli? Czym jest autorytet? Po wstępnej rozmowie każdy indywidualnie na kartkach post-in powinien wypisać jedną lub więcej odpowiedzi na pytanie: do czego potrzebni są nastolatkom dorośli?. Naklejajcie je na wspólnym dużym kartonie, rozmawiając o swoich pomysłach. Po naklejeniu odpowiedzi przedyskutujcie swoje wizje tego, kiedy stajemy się dorośli. Ustalcie jakich dorosłych darzycie zaufaniem, jakich – i za co – podziwiacie. Niech każdy z Was spróbuje teraz napisać własną, osobistą wersję baśni „Brzydkie kaczątko”, twórczo wykorzystując odpowiedzi, które padły w rozmowie. Możecie wprowadzić ograniczenia, na przykład: bajka musi mieć nie więcej niż 15 zdań. Chętni mogą odczytać swoje opowiadanie na forum grupy.

GADAJĄCE GŁOWY

Obejrzyjcie wspólnie film „Gadające głowy” w reż. Krzysztofa Kieślowskiego. Porozmawiajcie o nim w grupie: co Wam się podobało? Co byście zmienili? Jakie osoby wystąpiły w filmie? Co sprawiło, że pojawiały się w nim szczerze wypowiedzi? Spróbujcie wejść w rolę reżysera remake'u „Gadających głów” – w ramach wprowadzającego ćwiczenia w parach wejdźcie w rolę pytającego i odpowiadającego. Zarejestrujcie swoje wypowiedzi komórką. Co ułatwia rozmowę, a co ją utrudnia? Teraz wspólnie (w grupie) ustalcie scenariusz Waszego filmu. Ważne jest główne założenie: kogo poprosicie o wypowiedź? Jakie pytania zadacie? Jak ułożycie narrację (zestawienie rozmów)? Spróbujcie wypracować listę kilku pytań otwartych (takich, na które nie ma prostej odpowiedzi „tak” lub „nie”). Może wyruszycie w poszukiwaniu bohaterów na ulicę? Ustalcie spiszcie w punktach, w sposób czytelny dla całej grupy. Przenajmniej jeden dzień na rejestrację krótkich rozmów (najprościej wykorzystać telefony komórkowe; pamiętajcie o sprawdzeniu rejestracji dźwięku – wypowiedzi!) Spotkajcie się potem na omówienie zebranego materiału. Wybierzcie rozmowy najbardziej udane. Zdecydujcie: kto stanie się bohaterem/bohaterami Waszego filmu? Kto zostanie montażystą wybranych wypowiedzi? Pamiętajcie o tytule, napisach, muzyce... Ustalcie datę pokazu. Kogo na niego zaprosicie? Jaką rozmowę możecie przeprowadzić przy okazji prezentacji Waszej pracy? Dla kogo będzie ważna?

SCENKI Z ŻYCIA

W kilkuosobowych grupach (każda osoba występuje w scenie) przedstawicie za pomocą metody stopklatki typową według Was scenę z życia, w której spotyka się: a) nastolatek i nastolatka, b) dorosły i nastolatek/nastolatka, c) rodzic i nastolatek/nastolatka, d) dorosły i dorosły, którzy rozmawiają o nastolatkach. Po przygotowaniu obrazu (konieczne będą wspólnie wypracowane ustalenia) „wchodzą” w scenę i „zamrażają się” na kilka minut. Po każdym obrazie zastanówcie się i przedyskutujcie: co zobaczyliście? Jakie są relacje pomiędzy konkretnymi osobami? Co ma pokazać dana scena? Po „odmrożeniu” zapytajcie grupy: co chcielibyście pokazać? Kiedy wszyscy zaprezentują i omówią już swoje obrazy, zacytujcie dyskusję o tym, jak wyglądają relacje między nastolatkami i dorosłymi. Jaka jest natura takich relacji? Jak znaleźć wspólną płaszczyznę porozumienia? Co utrudnia ten proces, a co może go ułatwić? Jak budować dobre relacje z rodzicami? Czego możemy się od siebie nauczyć?

KODEKS POROZUMIENIA

W sytuacjach kryzysowych ciężko formułować jasne komunikaty, które nie oceniają, a służą porozumieniu. Warto przygotować sobie narzędzia, które ułatwią jego wypracowanie. Po obejrzeniu i omówieniu przygotowanych wcześniej dramowych spróbujcie wspólnie wypracować zasady porozumienia, budowania dobrych relacji. Najlepiej, jeśli taki kodeks opiera się na pozytywnym przekazie. Zastanówcie się: co chcielibyście słyszeć? Unikajcie negacji (na przykład zamiast „nie kłamiemy” lepiej ustalić zasadę „mówimy prawdę”, „jesteśmy szczerzy”). Co jest najważniejsze w rozmowie? Co buduje dobrostan w byciu razem? Jak przetrwać kryzysową sytuację, kiedy pojawia się dużo silnych emocji? Jak komunikować to, co myślimy, czujemy? Dobrze, aby taki kodeks powstawał w grupach mieszanych, a jego ostateczna forma była ustalana przez wszystkie strony, którym ma się przydać. Można na przykład spróbować wypracować po 3 propozycje (w kilku grupach nastolatków i rodziców/nauczycieli), a na forum wspólnie ustalić, które zasady i w jakiej formie wchodzą do kodeksu. Ważne, aby każdy miał poczucie, że te ustalenia są mu bliskie, zgodne z jego przekonaniami. Jeśli takie spotkanie się nie uda, może spróbujecie zaprezentować swoją propozycję kodeksu nauczycielom i rodzicom na obowiązkowym zebraniu?

SZTUKA ROZMOWY O MIŁOŚCI

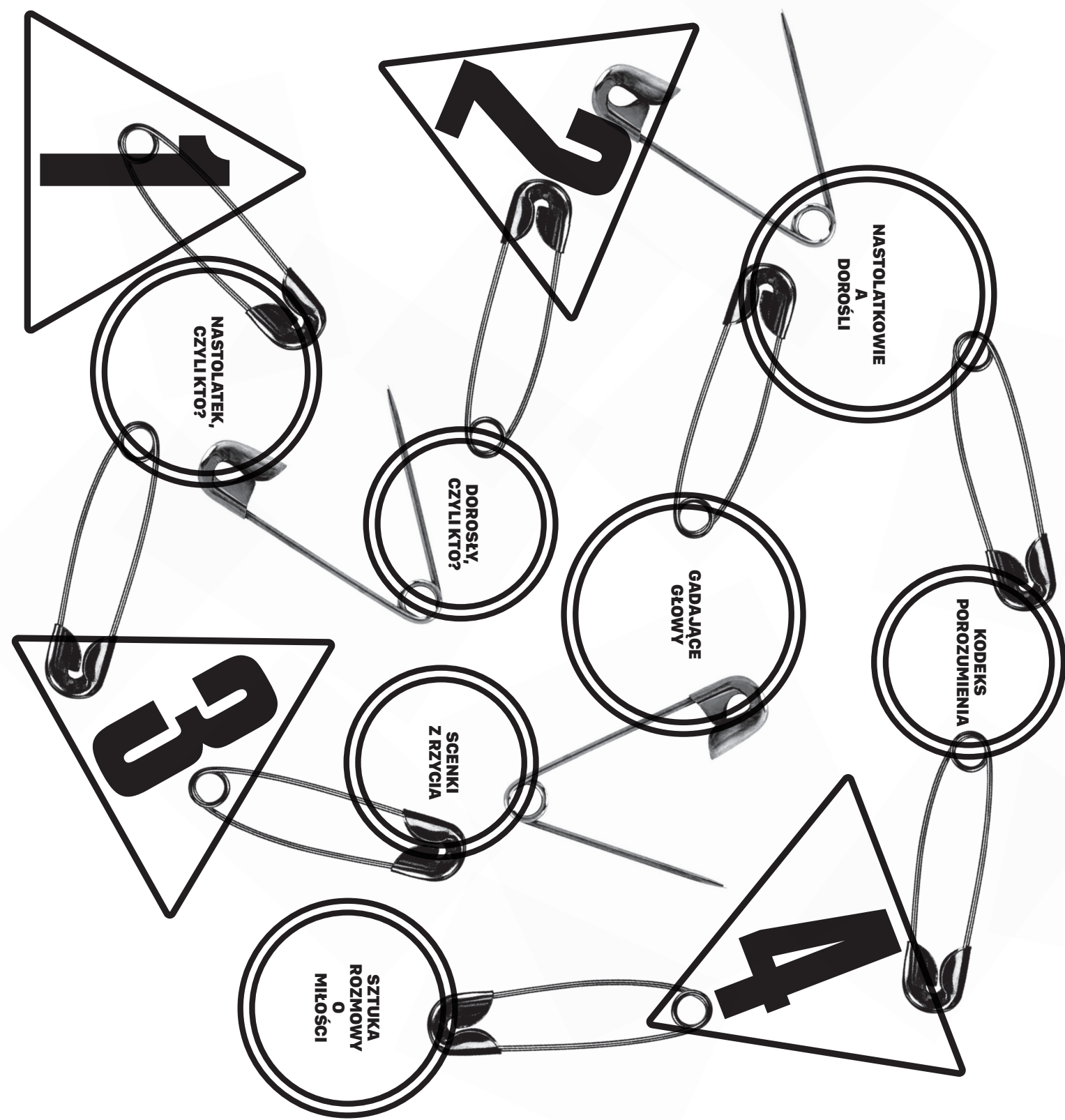
Jeden z najbardziej znanych polskich fotografów tworzących akty, Wacław Wantuch, po zrezygnowaniu z kariery artystycznej mówił, że „o ile na wystawach pejzaży czy martwych natur metod na wymądrzanie się jest ile wlezie, to przy nagości ludzie milkną. Dlaczego? Nie mam pojęcia. Może boją się, że wyjdą na zбочzúrów albo nieuków”. Miłość jest często siłą napędową wielu działań, historii, upadków i rozwoju. Jak wiele jest jej rodzajów? Podzielcie się na kilkuosobowe grupy. Niech każda poszuka skojarzeń do terminów miłość, cielesność, pornografia. Zapiszcie je na kartkach post-in. Stwórzcie „mapę skojarzeń”, naklejając je na karton. Zaprezentujcie skojarzenia na forum. Po prezentacji każdej z grup spróbujcie wspólnie ustalić: co i dlaczego sprawiło Wam największy kłopot? Stwórzcie żartobliwe, kabaretowe (ale w inteligentnym tonie!) definicje „kłopotliwych” pojęć – tak, by je nieco „rozbroić”.

CZY WIESZ, ŻE...?

PINOKIO **Teatr**

Ćwiczenia i zabawy zawarte w publikacji mają swoje źródło w działaniach warsztatowych projektu „Włącz teatr”, realizowanego przez Aleksandrę Antoniak, Aleksandrę Chmielińską, Piotra Osaka, Agnieszkę Szymańską, Sebastiana Świądra, Natalię Wieciech i Ewę Wróblewską. Wykorzystane zostały sposoby i narzędzia pracy pedagogów teatru (patrz: Stowarzyszenie Pedagogów Teatru), aktorów Teatru Pinokio w Łodzi oraz pedagogów twórczości z Uniwersytetu Łódzkiego. Opracowanie merytoryczne: Dominika Szulc, koordynacja: Weronika Józwiak, projekt graficzny: Jakub Stępień.

Mapa spektaklu: **SEKRETNY DZIENNIK ADRIANA MOLE'A** — Teatr Pinokio w Łodzi

1) [...czas dojrzewania to często etap, o którym myśli się, że nigdy nie skończy – że życie już zawsze będzie tak trudne i przytłaczające, a wszystko co dobre jest albo za nami, albo daleko poza naszym zasięgiem. To także etap, na którym z jednej strony jest się traktowanym jak dziecko, a z drugiej – towarzyszy nam poczucie bycia dorosłym z przywilejami samostanowienia na wyciągnięcie ręki. Nastoletniości towarzyszy wiele mitów, na przykład ten, że nastolatki zachowują się nieobliczalnie z powodu „szalejących hormonów” czy ten, że dorastanie to okres nie-dojrzałości, który trzeba „jakoś przetrwać”.] ...kultura chętnie podejmuje temat nastoletniości i robi to na różne sposoby. Sue Townsend, angielska pisarka, która jako 15-latkę porzuciła szkołę, wymyśliła w latach 80-tych XX wieku kultową postać Adriana Mole'a, by w dowcipny i sarkastyczny sposób opowiedzieć nie tylko o mękach dojrzewania, ale i świecie otaczającym nastolatka. W czasach globalnego dostępu do sieci i Netflix'a częściej jednak furorę robią seriale – dotyczące problemów dojrzewania, uruchamiające dyskusje wokół świata istniejącego „obok” rzeczywistości dorosłych.

2) ...nastoletniość to czas, kiedy na świat dookoła patrzy się coraz bardziej krytycznie. Rodzicom stale punktuje się niekonsekwencję i potknięcia – wierząc przy tym, że możliwy i w zasięgu ręki jest jakiś ideał: dorosłego, rodziny, wspólnoty. W rodzinie z nastolatkami coraz częściej pojawiać się mogą konflikty, spory, bunt przeciwko narzuconym zasadom... Z czego to wynika? Niektórzy uważają, że głównym problemem są nieporozumienia wynikające z niewyraźnej, nieostrej granicy pomiędzy dzieciństwem i dorosłością. Na czym polega różnica? Czym jest dojrzałość? Czym się charakteryzuje?

3) ...pytanie: kim jestem? jest dla niektórych ważne i aktualne przez całe życie, ale szczególnie istotne staje się zazwyczaj w okresie dojrzewania. Nastolatki szukają swojej drogi, budują swoją tożsamość na różne sposoby. Jakie pytania sobie zadają? Jakie są możliwe odpowiedzi na pytanie: kim jestem? Jak brzmią na różnych etapach życia? Co dorosły może dać nastolatki w tych poszukiwaniach, docieraniu do siebie? Ciekawie o partnerstwie opowiada Jasper Juul w książce „Nastolatki. Kiedy kończy się wychowanie?”.

4) ...nastoletniość to czas poszukiwania i odkrywania. Dla Adriana Mole'a stan zakochania i miłość była jednym z najważniejszych elementów jego drogi. Czym była dla jego rodziców? Jak otoczenie traktuje romans Kaszuby, który staje się reprezentacją „seniorów”? Gdzie jeszcze można mówić o miłości lub jej braku, w jakich relacjach? W swojej pracy „O sztuce miłości” Erich Fromm pisze o miłości w różnych jej przejawach. Zwraca uwagę, że większość z ludzi zakłada, iż miłość to „sprawa obiektu, a nie zdolności (...). Ponieważ nie dostrzega się, że miłość jest działaniem, siłą ducha, dochodzi się do przekonania, że wystarczy jedynie znaleźć właściwy obiekt – a potem wszystko potoczy się już samo”. Jakie są najlepsze, według was, sposoby rozmawiania z nastolatkami o miłości i seksualności? Gdzie szukać wzorców, które pomogą w miłosnych dylematach?

SEKRETNY DZIENNIK ADRIANA MOLE'A

Sue Townsend
Tłumaczenie: Krzysztof Szubzda
Reżyseria: Paweł Aigner
Scenografia: Pavel Hubička
Muzyka: Piotr Klimek

Obsada: Małgorzata Krawczenko, Żaneta Małkowska, Hanna Matusiak, Anna Sztuder-Mieszek, Natalia Wieciech, Ewa Wróblewska, Łukasz Batko, Łukasz Bzura, Maciej Cempura, Piotr Osak, Tadeusz Płuciennik

PREMIERA: 16 WRZEŚNIA 2017 ROKU

TEATR PINOKIO W ŁODZI

ul. Kopernika 16, 90-503 Łódź
tel. 42 636 66 90, pinokio@teatrpinkio.pl
www.teatrpinkio.pl